

ELOFIZETES

HELYBEN:
 Egész évre . . . 38.— korona.
 Fél évre . . . 24.— korona.
 Negyed évre . . . 17.— korona.
 Egy hónap . . . 240 koronára.

VIDÉKEN:
 Egész évre . . . 38.— korona.
 Fél évre . . . 26.— korona.
 Negyed évre . . . 19.— korona.
 Egy hónap . . . 280 koronára.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 957.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Szerkesztő
 Stauber József.

Vasárnap, július 30.

Meghiusult orosz támadások és áttörési kísérletek.

Budapest, július 29. (Hivatalos.)
 A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

Az ellenség tegnap támadásait kiterjedt harcokkal szakaszokon újra megkezdte. A Dnyesztertől délre az oroszok rohamát Tlumacérol keletre elvonuló második védelmi vonalunk előtt megállítottuk. Monasterzyskától délkeletre és északkeletre az ellenség éjjel-nappal, szakadatlanul rohamra vezette az osztrak-magyar és német csapatok állásai ellen támadó oszlopait. Munkánk után visszavertük. Az állások előterét orosz hullák és súlyos sebesültek borítják. Hasonlóan megkiúsultak az ellenségnek arra irányuló kísérletei, hogy Zwiniacénál áttörjen. Lucktől nyugatra a szövetséges csapatok a tegnap feladott terület tekintélyes részét visszavették. A Turya és a Rownoból Kovelbe vezető vasútvonal közt, több támadás visszaverése után az addig meg a Stochod előtt álló védő csapatokat a folyó mögé vettük vissza. Az oroszoknak Sokultól északnyugatra ma reggel megkísérelt tömegtámadása, az ellenség nagy veszteségei közt niusult meg.

Olasz hadszíntér:

A helyzet változatlan. Paneweggiótól délnyugatra egy éjszakai támadást vertünk vissza.

Délkeleti hadszíntér:

A Wojusa alsó folyásánál fokozott harci tevékenység. Hóter altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Meghiusult angol támadások.

(Feladtuk a Stochod előtti állásainkat.)

Berlin, július 29. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenté:

Nyugati hadszíntér:

A Somme területen élénk harcok voltak. Pozíteres környéken erős angol támadások megkiúsultak. A Sommetől közvetlenül északra történt támadási kísérleteket tüzelésünkkel elnyomtuk. A Maas területen a nap gyalogsági tevékenység nélkül telt el. Az angoloknak a francia Cominesre

irányított tüzelése a lakosság körében áldozatokat követelt és nagy anyagi kárt okozott minden katonai kar nélkül. Rocincournál, Arrastól északra a védőágyuk telitalálatá leszedett egy ellenséges repülőgépet.

Keleti hadszíntér:

Hindenburg tábornagy hadserege:

Az arcvonalon nem volt különös esemény. Repülőink több ízben sikeresen támadták meg az ellenséges csapatok vonalait és vasuti építményeket.

Lipót bajor herceg tábornagy hadserege:

A Szarobowá-nygodai arcvonalon tegnap reggel meg se nem fejezett harcok is teljesen a mi javunkra dőltek el.

Linsingen tábornok hadserege:

Az oroszok támadásait tegnap a Stochod szakasz részeire és a Lucktől északnyugatra húzódó arcvonalra is kiterjesztették. Sokultól északnyugatra indított erős támadásukat az ellenség súlyos veszteségei mellett visszavertük. Gyöngébb előretörésük a Stochod arcvonal más pontjain szintén megkiúsultak, Lucktől északnyugatra sikerült az ellenségnek többszöri hiába való támadás után Tuszty környékén vonalainkba behatolni és bennünket arra indítani, hogy az addig meg Stochod előtt tartott állásainkat feladjuk. Lucktől nyugatra az oroszok támadását elrettentésükkel megállítottuk. Zwiniacénál, Gorchowól keletre, az ellenséget könnyű szerrel visszavertük. Pererspatól délre légi harcban lelőttünk egy orosz repülőgépet.

Bothmer gróf tábornok hadserege:

A Monasterzyskától északkeletre és délkeletre elterülő vidéken az oroszok többször ismételt támadásai nagy veszteségek mellett összeomlottak.

Balkán hadszíntér:

A helyzet változatlan.

Július huszonhatodikán egy ellenséges repülő a Dorian tó felett vívott légi harcban lezuhant. Legfelsőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Léghajó-támadás Anglia ellen.

Berlin, július 29. A Wollt-ügynökség jelenté:

Július huszonnyolcadikáról huszonkilencedikére virradó éjjel egy tengerészeti léghajóraj megtámadta az angol keleti tengerpart középső ré-

szét és ez alkalommal a lincolni vasuti építményeket, a Norwich melletti ipartelepeket, valamint Grimsby s Hllingham flottatámaszpontokat, továbbá a Humber előtt levő előrs-járműveket bombázta és gyújtó lövedékekkel történt lövetése ellenére valamennyi léghajó sértetlenül visszatért hazájába. A tengerészeti vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Mindent megfontoltam...

Arad, július 29.

A mikor az emlékezet hurjain újra fölcsemeget a két év előtt elhangzott, bölcs királyi szó, mintha két esztendőnek egymásba kapcsolódó eseményei zengének a nyomába és a ma adna hozza rimet.

„Mindent megfontoltam és megfontoltam...” A fejedelem, aki ezt mondta, talán sokat, igen sokat előrelátott abból, amiről nekünk a sejtés is csak gyöngé képet tudott rajzolni. Hogy a kikerülhetetlen elhatározást, amelylyel a monarchia létének biztosítására fegyvert ragadott, mennyi szent áldozat fogja követni, mennyi kiöntött vér, mennyi elpusztult élet, mennyi sok gyász, könny, szenvedés követi az árát, amelyben a béke legigazabb, legnagyobb nyének a háboru mellett kellett döntenet. Megfontolta és megfontolta, — ő, a ki atélte már háboruk borzalmait, ő, a ki ismerte Európa érzéseit, aki tudta, hogy a világháboru kitörésével a gyűlöletnek milyen irtózatossá hullámai csapnak össze és tusakodnak, szünta kitaradhatatlanul, egymással.

Tudta ellenségeink számát és erejét, számított arra, a mi bekövetkezett, hogy az ellenségek a harc alatt is szaporodni fognak. És mindezeket előre látva, az államfőnek óriási felelősségevel mérlegelve, megis a háboru választotta. Nemcsak azért, mert azt akkor már a kényszerűség parancsolta; de azért, mert tudta, hogy a monarchiának, az államnak és állandóan folyó aknamunka után, csakis a nyílt harcban kimutatott vitézség, az erőnek tanúságtétele szerzi meg a tekintélyt és a becsületet, amelyre független államnak és nagynatalomnak a jövő évszázadaiban szüksége lesz.

A harc folyik és hevessége most éri tetőpontját. És most forr a legnagyobb buzgósággal a diplomáciai munka, amely a monarchia ellenségét szaporítani, békés szomszédaink egyikét ellenünk uszítani törekszik.

Ma két esztendeje.

— Mi történt 1914. július 29-én? —

Az Aradi Közlöny maoszlóvára.

Arad, július 29.

1914. július 29-én történt meg a normális hadüzenet Szerbiának, viharos nap volt ez.

— *Mindent meggondoltam és megfontoltam* — szólott a király Szózatában népeinek.

A királyi manifesztummal egyidőben megjelent a Szerbiához intézett hadüzenet.

Az angol diplomácia közben azon fáradozott, hogy az általa felvetett nemzetközi konferencia ideáját megvalósítsa, azonban 1914 július 29-én az Aradi Közlöny a következőket írta bécsi tudósítójának jelentése alapján.

„Itteni diplomáciai körökben úgy tudjuk, hogy az itteni angol nagykövet eljárta abban a megbízatásban, amelyet Sir Edward Grey az alsóházban tartott beszédében kilátásba helyezett. Az a felelet, amelyet kapott, tartalmazza a köszönet kifejezéseit az angol kormány közvetítéseért és ama nemes indokok méltányoló elismerését, amelyek diplomáciai akcióinak kétség kívül vezeték, de tartalmazza annak bejelentését is, hogy ez a lépés elkészt, mert akkor történt meg, amikor hadüzenetünk Szerbiának már alá volt írva. Azonban nem céltalan az angol akció abból a szempontból, hogy Szerbia és a monarchia konfliktusát szűk körre szorítsa és ne veszélyeztesse az európai békét.

Ma a monarchia népei megtudják, hogy a király megszakítja az isehi nyaralását és 30-án Somborban utazik. A német császár már június 28-án vissza tért Kielből Berlinbe. Poincaré úr látogatását Kopeuhágában és a következő sürgönyt küldte a dan királynak: A helyzet komolysága azt parancsolja, hogy egyenesen visszatérjek Franciaországba, ahova a minisztertanács, a követelmény tolmáca hívott vissza.

Július 29-én János Brüsszelben est monddta: Biztosíthatom Európát, hogy a francia kormány a békeért dolgozik és a békét akarja.

Néhány nap múlva a szónok halott ember volt.

A német birodalmi kancellár ezen a napon a következőket sürgönyözte a párisi német nagykövetségnek:

„Oráról-órára szaporodnak azok a hírek, amelyek azt jelentik, hogy Franciaország háborúra készül, kérem tegye ezt szavá a francia kormánynál és figyelmeztesse benatón, hogy ezek az intézkedések beuntunk óvó intézkedések megtételére szorítanak. Háborus veszélyt kellene proklamálniuk és ha ez nem is jelent még behívást és mozgósítást, mégis fokozná a feszültséget. Alhatatosan hiszük a béke fenntartását.

Az angol sajtó még mindig azt sürgette, hogy valamennyi hatalom egyesüljön Oroszország ellen. A hivatalos Westminster Gazette így írt: „Természetes, hogy a békét akarjuk és a megegyezést közvetítjük.” A Standard hangsúlyozta, hogy Angliának a többi államokkal az a kötelessége, hogy Oroszországot visszatartsa. Párisban a Journal de Parisban Deloncle volt miniszter rámutatott arra, hogy Anglia követelménye a monarchia

mellett van és azt kívánta, hogy a kontinens államférfiai is forduljanak szimpátiájukkal a monarchia felé, amelyek sokat szenvednek Szerbia érzelméi miatt.

Londonból jelentik, hogy Asquith az alsóházban úgy nyilatkozott: Nem álltak be újabb bonyodalmak, amelyek elégségesek lennének arra, hogy a háznak további jelentéseket tessenek.

Július 29-én este a német birodalmi kancellár nevezetesen tárgyalást folytatott az angol nagykövettel Anglia állástegyalásáról egy esetleges német-francia-orosz háborúban. A kancellár ezt kérdezte:

„Megígéri-e Nagybritánia, hogy semleges marad a háború esetén, ha Németország Hollandiát érintetlenül hagyja és Franciaország területi épségére, eltekintve a gyarmatoktól, tekintettel lesz?”

Anglia válasza tagadó volt.

Közben a monarchia és Szerbia között elhangzottak az első lövések.

A Magyar Távirati Iroda első hadijelentése a következőképpen hangzott:

„A szerbek ma 1 óra 30 perckor felhobbantották a Zimony—Belgradi összekötő hidat. Gyatagságunk és tüzeiségünk erre a dunai monitorokkal a níd tudatlanul levő szerb pozíciókat löni kezdték. A szerbek rövid harc után visszavonultak. Veszteségeink jelentéktelenek.”

Pétervárról a következő hivatalos jelentést tettek köze:

„A fővárosban és a birodalom más városaiban az utolsó napokban lezajlott számtalan hazafias tüntetés bizonyítja, hogy a szűrd és nyugodt orosz polttika a lakosság széles rétegeiben szimpátiikus fogadtatásra talált. A kormány mindazonáltal reméli, hogy a népszerűletnek kifejezése nem fogja az ellenségeskedésnek látszatát felvenni azokkal a hatalmakkal szemben, amelyekkel Oroszország békeben él és változatlanul békeben kíván élni. Midőn a kormány a népi lélek föllobogásából erős mért és az alattvalókat mérsékletre és nyugalomra inti, egyszersmint őrt áll Oroszország méltósága és érdekei felett.”

Látszólag tenat a mérséklet politikáját predikálták, a pétervári osztrák-magyar követség július 29-én felhatalmazást kapott, hogy Sasonovval a tárgyalásokat megkezdje. Az orosz kormány tudottik tényező magatartását arra vezette vissza, hogy monarchia még semmiféle tárgyalásra nem bocsátotta. Gróf Szapáryt lehet felhatalmazták a Szerbiához intézett jegyzékről az orosz külügyminiszternek felvilágosításokat adni és minden ígalmat lecsillapítani, melynek orosz részről folytatása lenetne, s ezenkívül Sasonovval a dídekt osztrák-magyar kérdésekről tárgyalásokat kezdeni.

Július 29-én az orosz kormány hivatalosan közölte Berlinben, hogy négy hadkerület mobilizált. Ezen a napon a német követ hozzáadott beszédet folytatott az orosz külügyek vezetőjével. A Berlinbe küldött jelentés arról a többek között a következőket jelentette:

„A miniszter megkísérelte, hogy rábeszéljen, hogy kormányomat rábeszéljem a hatal-

mak tanácskozásán való részvételre, ahol eszközöket lehetne találni Ausztria-Magyarországra barátságos uton hatni, hogy mondjon le azokról a követelményekről, amelyek a szuverenitást megsértik.

En arra az álláspontra helyezkedtem, hogy mi, miután Oroszország a mobilizáció végzetes lépését elhatározta, minden eszmecserét nehéznek, ha ugyan nem fölöslegesnek tartunk. Amit most Oroszország Ausztria-Magyarországtól kíván, ugyanaz, amit Ausztria-Magyarország kíván Szerbiától, a felségjogokba való beie nyulás. Ausztria-Magyarország megígérte, hogy Oroszország érdekeire tekintettel lesz, a kelet monarchia tehát végezze el a dolgot Szerbiával egyedül.”

Ugyanazon a napon a német Katonai attasé jelentést tett Berlinbe egy beszélgetésről, melyeket az orosz vezérkari főnökkel folytatott. A sürgönyben többek között ezek vannak:

A vezérkari főnök magához kérelett és kinyilatkoztatta, hogy éppen ötelségétől a cártól jön. A hadügyminiszterrel felhatalmazása van, hogy előttem kijelentse, hogy minden úgy marad, amint két nappal ezelőtt a miniszter jelentette. Irasbeli megerősítést kínált től nekem és a legünnepelesebb formában kijelentett becsületszavara fogadta, hogy a mobilizáció kihirdetése, azaz sem egy embernek, sem egy lónak behívása délután 3 orai nem történt meg. En kijelenttem a generálisnak, hogy az ő kijelentése után talány előtt állok. Az ő tiszti becsületszavara jelentette ki, hogy e híresztelések valótlank s valahol egy hamis Alarm hangozhatott el. En a vezérkari főnöknek ezt a beszélgetést, a beszerzett pozitív adatok alapján nem tarthatom másnak, mint a mi tevedésbe ejtesünkre kiesztel kísérletnek.”

Július 29-én érkezett meg a cári felelete arra a sürgönyre, melyet a német császár egyenesen hozzá intézett. A felelet a következőképpen hangzott:

Pétervár Palota, 1914. július 29.

„Örülök, hogy vissza érkezett Németországba. Ebben a pillanatban esedezve kérek, hogy légy segítségemre. Egy aljas háború lett megüzenve egy gyenge országnak. Oroszországban a feláborodás ez ellen hallatlan magasztos és én osztom benne. Előre érzem, hogy a team gyakorolt nyomásnak nem tudok majd sokáig ellenállani és kényyszerítve leszek oly intézkedéseket tenni, amelyek a háborúhoz vezetnek. Hogy egy olyan szerencsétlenséget, amilyen az esetleges európai háború lenne, elkerüljünk régi barátságunk nevében kérek tőd, tégy meg minden lehetőt, hogy szövetségeseidet tartásd vissza nehogy messzire menjen. Miklós.”

Vilmos császár válasza:

Ötelsége a cárnak.

1914. július 29. 6:30 d. n.

„Táviratodat megkaptam és magam is osztom béke-kívánságaidat. Mégis, mint ahogy már hozzá intézett első táviratomban mondtam — Ausztria-Magyarország eljárást nem tekintem „aljas háborúnak”. Ausztria-Magyarország már tapasztalta, hogy Szerbia ígérte, ha csak papíron vannak, megdühíthatatlanok. Nézetem szerint Ausztria-Magyarország eljárása, nem

más, mint kísérlet, hogy teljes biztosítékot kapjon arra, hogy Szerbia ígéreteit tényleg teljesítse. Ezt a nézetemet megerősíti az osztrák-magyar kormány az a kijelentése, hogy nincsenek terület foglalási igényei Szerbia rovására. Azt hiszem Oroszország az osztrák-szerb háborúban mint néző szerepelhet, anélkül, hogy be kellene vonnia Európát egy olyan borzasztó háborúba, amilyent még nem élt át a világ soha. Azt hiszem, hogy kormányod és Bécs közti közvetlen megegyezés kívá-

natos és lehetséges volna, mely megegyezést, amint már megtáviratoztam, kormányom minden erejével támogatni fog. Természetes, hogy Oroszország katonai intézkedései, amelyeket Ausztria-Magyarország fenyegetésnek tekinthet, a szerencsétlenséget meggyorsítanák és aláásnák az én közvetítő szerepemet, amelyet te barátságunkra való hivatkozással kértél s amelyet én készséggel felajánlottam. *Vilmos.*

Ilyen volt a helyzet 1914. július 29-én.

Románia sorsdöntő órái.

Orosz csapatösszevonás a román határon. — Carp Péter a királynál. —

A kormány két táborra oszlik.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, július 29.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Egy előkelő politikai személyiség fővárosi tudósítónk előtt a külpolitikai helyzetről a következőket mondotta:

— Helytelen volna eltagadni, hogy az utóbbi napokban Romániában ismét fokozott mértékben észlelhetők agitációk, amelyek Románia intéző köreit a központi hatalmak elleni háborúba akarják beugratni. Bratianu miniszterelnök csodálatos államtérítési talentummal, biztos diplomáciai érzékkel és páratlan hidegvérrel vezette két éven át Románia ügyeit, holott e két év minden egyes napját egy miniszterelnökre nézve valóban nem kellemes helyzetben egymással homlok egyenest ellenkező hatások ütközői között töltötte el. Lehetetlen és lehető motivumokat használnak fel az entente emberei, hogy a döntésre illetékes faktorokat az ellenünk való állástoglalásra bírják. A legjellemzőbb, hogy e célra a magyar belső politikai kérdéseket is alkalmas eszközöknek tekintik. Remélem azonban, hogy Romániában ezuttal is győzni fog a józan belátás.

Bukarest. A Stegul című lap Costinescu pénzügyminiszter politikai szerepléséről a következőket írja: Sajátságos, hogy Costinescu a csend idejében hónapokon keresztül távol maradt Bukarestből és betegsége emiatt újból és újból meghosszabbította szabadságát. Most az entente diplomatai parancsára egyszerre meggyógyult, Bukarestben termett és a minisztertanácsban, mint Filipescu szócsöve állandóan az entente követek újabb instrukcióival áll elő. A minisztertanácsban Angelescu közmunkamiszter sikerült megnyernie magának. Morcun belügy, Constantinescu földművelésügyi miniszterek napolozottan a központi hatalmak mellett foglaltak állást.

Bukarest. Carp Peter a központi hatalmak egyik nagytekintélyű híve kihalgatást kért a királytól.

Bukarest. Egy nagyobb orosz hajóronkórtmány a Duna toroklat közelében cirkál. Bukarestben nem tudják, hogy a különítmény mögött nem e rejtenek

szállító gőzösök, melyek Bulgária fele szeretnének csapatokat partra tenni. Közéjük nagyon élénk katonai élet van. Az oroszok újabb csapatokat hoztak a román határra. Orosz újságok szerint legalább kétszáz ezer főnyi csapatot vontak itt össze az oroszok és állítólag maga Bruszilov tábornok fogja a csapatok élére állni, hogy az expedíciós sereg céljait sikeresen érhesse el.

Bukarest. A La Politik a Bratianu kormány politikájáról a következőket írja: Nepünk es a külföld egyaránt színtiszta kepet ohajt a Bratlanu kormány politikájáról. Bratianu lepezte szandekait, de nem tudni a kellő tájékozottság hiánya miatt, vagy regén elhatározott politikájának következménye-e, ez a lepezés. Biztos, hogy Bratianu most ingadozik Finpescuek sürgető russzólizmusa es a konzervatív part jól atgondolt hagyományos nyugati politikája között, amelyet apja Bratianu Janos is híven követett. Hisz emlekszünk rá, hogy néhány évvel ezelőtt Take Ionescu es Finpescu is ezt a politikát hirdette. Az orosz barát politikai öngyilkosság tenne. Reális politikai es gazdasági érdekeink a szomszédos nyugati hatalmakhoz való csatlakozást követelik. A döntés e napjaiban tehetjük a kormányt, hogy ne hagyja cserbe ezt a politikát, amelyet mint kis ország tíz éven át sikeresen követtünk.

Berlin. A Berliner Tageblatt bukaresti tudósítója a következőket jelenti: A négyesszövetség követel és a Bratianu párt számos tagja is döntésre sűrgeti a kormányt. Világos, hogy ez a helyzet igen aggasztó. Már a saját érdekeiben is figyelmeztetni kellett Romániát német részről, hogy milyen következményekkel járna Romániára nézve, ha akcióba lépne. Ez különböző beszédekben, melyekről a sajtó megemlékezett, már megtörtént. Kifejezést adnunk annak a reményünknek, hogy ez nem fogja eltevesztetni hatását. Határozott ítéletet a mai helyzetről azonban csak néhány nap múlva tehetünk, mert nem szabad megtevesztelnünk magunkat, arra

nézve, hogy a helyzet lényeges változást nem szenvedett.

A kormány ebben az évben nem szándékozik naggyakorlatokat rendezni, hanem csupán kisebb helyőrségi gyakorlatokat, úgy mint 1914. és 1915-ben történt. Ilescu tábornoknak vezérkari főnökké való kinevezése, melyet a fenyegető háború jelének lehetett tekinteni, immár nincsen a napirenden. A királynak Sinajából Bukarestbe való utazása, továbbá különböző diplomaták és politikusok nyaralásának megszakítása és Bukarestbe való visszautazása természetesen a román fővárosban bizonyos izgatottságot keltett, amely azonban a város nyugodt képét nem változtatta meg. Blondel francia követ távoztása alkalmával rendezett banketten sem került a sor nagyobb tüntetésekre. Blondel és barátai azt állítják, hogy az események most oly gyorsan fejlődnek, hogy még ő és nem az utója lesz az, aki Romániával a francia szövetségi szerződést aláírja. Ez szép vigasz volna Blondel számára, de hogy ez megtörténjen, ahhoz megfelelő katonai helyzet kellene a keleten és nyugaton egyaránt.

TORVENYKEZÉS.

Zsigmond porosz herceg agara.

(Huszezer márkás kutya elpusztítása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 29.

Hoffmann Károly danzigi számtanácsost a danzigi járásbíróóság 500 márka pénzbüntetésre ítélte, mert zigankenbergi vadászterületén Zsigmond porosz herceg agarát agyonlőtte. Hoffmann tanácsos ez ítélet ellen felebbezéssel élt, úgy, hogy a danzigi felebbezési tanács az ügyet még egyszer behatóan tárgyalta. A szerint Zsigmond herceg vadászkutyáját huszezer márkáért vette. Január 15-én a kutya egy másik vadászvalóval átvédte a zigankenbergi vadászterületre, a vádlott arra járt s agyonlőtte a kutyát, amelyet ott nyomban el is öltöttek. Az agyonlőtt állaton egy értékes nyaklánc is volt, amely az elföldelés alkalmával elveszett. A vádlott a rendőrségnek és a herceg alkalmazottainak minden felvilágosítást megtagadott, mert cselekedetét jogosnak tartotta.

A felsőbb bíróság a következő ítéletet hozta: Bizonyos alkalmakkor a törvény jogát ad a vadászterület tulajdonosának kóbor állatok elpusztítására, de jelen esetben vádlott nem jogosult az állat megölésére, mert a különbség igen nagy a között a kár között, amelyet az állat megölésével a herceg szenvedett és az előny között, amely az állat elpusztításával a terület tulajdonosát érte. Mivel azonban Poroszországban még az 1805-iki vadászterület tulajdonosa a területén vadászó kutyákat nem ölheti meg, de az odatávozott kutyákat azonban igen, Hoffmann tanácsost fel kellett menteni. A herceg kutyája nem vadászat közben tuott át a területen s így közönséges kutyának kellett tekinteni. Bármennyire sajnálatos is, hogy egy ilyen értékes, fiatal kutyát elpusztítottak, a büntetéstől el kellett tekinteni.

Egy aradi tábori pap naplójából.

— Szekeres László dr. a déli fronton. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 29.

Az aradi Minorita-rend egyik nagytudása, szimpatikus tagja, Szekeres László dr., 16-reánskolai hittanár, akinek gyönyörűen színes harctéri leírásait az Aradi Közlöny hasábjairól már jól ismeri a közönség, pár nappal ezelőtt rövid szabadságra Aradra érkezett, öccsével Szekeres Sándor zászlóssal. Szekeres dr. több, mint egy éve teljesít szolgálatot a déltiroli harctéren, ahol a hegyes terep sokszor a legnagyobb megpróbáltatások elé állítja a tábori lelkészeket. A havas hegyek tejein lévő állások felkeresése, a legénység szellemének és vallási életének emelése bizony sokszor a legnagyobb veszélyekkel jár és a tábori lelkész hol lóháton, hol autómobilal, kotel pályán és minden más rendelkezésre álló eszköz felhasználásával jut fel a folytonosan tűz alatt álló lövészárkokba, hogy nemcsak kötelességét teljesítse. Szekeres dr. jelen volt a nagy offenzívához való felvonuláskor és sok nehéz megpróbáltatással küzdött és is végig a diadális olasz offenzívát. Május 15-től, az offenzíva megkezdésétől kezdve egy tüzérvivízióhoz volt beosztva, leprásról-leprásra haladt előre a meghódított olasz erődök sorozatán keresztül. Jelen volt a Campomoro és Tonera-erődök ostrománál, ahol végigvezte derek csapataink rohamait is.

— Aki látta — mondotta Szekeres dr. az Aradi Közlöny munkatársának — a rettenetes erdős, hegyes mélységekkel és sziklakkal teli területet, melyet az olasz haditechnika minden vívmányaival megerősítették, az oszák a legnagyobb csodálattal és elismeréssel szólhat a nagyrészt magyar elődei fiukból álló csapatokról, akik a hegyi terep úgy természetesen, mint mesterséges nehézségeit a legnagyobb hidegvérrel és halált megvető bátorsággal győzték le.

— Mi tábori lelkészek az ütközetek után kezdjük meg tulajdonképpen munkánkat, amikor az elesett bajtársakat előkeresik és a hősöket megillető módon eltemetjük. Az ilyen temetések nem ritkán legnagyobb ágyútűzben mennek végbe. Legtöbbször azonban az éjszeta alatt akkor temetünk, amikor az ellenség nem látja meg katonáink végső tiszteletét.

— Offenzívánk, mely diadalmas léptekkel haladt előre, nemsokára Archierót is kezünkbe adta. Junius 8-án reggel kilenc órakor Oramos mérték, autos főhadnaggyal utaztam a százharminc kilométeres, végtelenül szép utakon a csodás Aspico-völgyön keresztül és délután egy órakor Archieróba értünk. Az Aspico-völgy falvait gránataink földig égették. Az utat végig gránát töltések jelezték a hatalmas erősség felé. Közben-közben egy-egy óriási üreg tátongott, ahol ágyúink félelmetes lövedékei az olaszok közé esapott. Leégett falvak és a felrobbant hidak váltakoztak a különböző csendesen folydogáló Aspico folyókra elhagyott, zöldellő két partján. Hogy a mi előnyömlásunkat az olaszok megnehezítsék, az utat egy részét halvány-heven méter hosszúságban felrobbantották. Pionireink azonban a már készen levő anyaggal úgy a felrobbantott hidakat, mint az utakat hamarosan megjavították, úgy, hogy a forgalom kevés szüneteléstől folytatódott, melyet csapataink tovább halmozottak. Üres lőtény dobozok és kilőt srapp-mell lövegek, eldobott fegyverek, élelmiszerek

konzerv dobozok, ruhaneműk mutatták, hogy pár nap előtt milyen ádáz harc dult a környéken, míg most a völgyekben táborozó tüzérség csendes tűz mellett meséli a nagy nap eseményeit. Maga Archieró síksága fekszik, a Cengió-hegy oldalán. Középen van kis temploma s körülötte, mint a méhraj helyezkedik el a régi város, míg az új város villaszerűen terjeszkedik ki a gyönyörű szőlőskertek és még szebb vetések között. A város nagyon keveset szenvedett attól az ellenségtől, mely előtt olyan váratlanul meghódolt.

— Amikor az oroszok olasz szövetségeseik behatolására céljából megindították offenzívájukat, ezt másnap már tudtuk. Mert Caproni és Farman-típusú repülőgépek jelentek meg felett és kölcsönösen cédulákat dobáltak le. Figyelmeltettük bennünket a repülőgépeken, hogy siessünk haza a Kupátok védelmére és újságolták az oroszok eled sikereit, melyekről csak későbbben tudtuk meg, hogy természetesen valótlanok.

— Tíz napra rá csapataink kedvezőbb hadállásokba vonultak vissza. A visszavonulás előre megállapított terv szerint történt és csapataink most olyan megerősített vonalakban állnak, hogy Cadorna minden erőfeszítése hiábavalóan fog bizonyulni.

— Találkoztam a harctéren, az offenzíva előtt a mieinkkel, a harmincháromokkal és a huszonnyolcas vadászokkal is. Tonaleban találkoztunk össze. Meghatók voltak azok a napok rám nézve, mikor a heves harcok közepett volt aradi tanítványaimmal találkoztam. A kis fiukkal, hatalmas harcosokkal sok szeretettel beszélgettem el. Elmondtuk egymásnak az újságokat, azt a keveset, amit az aradiakról tudunk. Átéreztük ilyenkor a régi legendás időket, amikor apa a fiával és tanár a tanítványával küzdött, mint ahogy most mi küzdünk a hitvesítő ellenség ellen.

Oroszországért harcol az egész világ.

Saját tudósítások alapján.

Budapest, június 29.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A goriceai és Narev-menti áttörés óta az entente közreműködött az orosz hadsereg újraszervezésén és ebben az orosz rész a franciáknak jutott. Pau tábornokot és vezérkarát beosztották az orosz főhadiszállásra. Most az oroszok júniusi offenzívája előtt Pau tábornok belépett Bruszilov vezérkarába és az orosz tüzérség vezetésében élénk részt vett.

Az egyes orosz hadseregekbe és hadtestekbe francia tüzérségi instruktorkat osztottak be, akik a nyugati fronton szerzett tapasztalatokkal megismertették az orosz tüzérséget. A francia oktató tisztek megjavították az orosz technikai csapatokat is. Oroszország maga oszák az óriási Sikorsky-féle repülőgépet, gyártotta a rigai vaggongyárban. A többi repülőgép mind a francia Farman- és Morane-féle francia cégektől való. Maguk a pilóták is hivatásos francia repülők. Légihajókat az Isora-cég és a balti hajóépítő-cég készítet, azonban ezeket ép úgy nem lehetett felhasználni, mint a francia Asra-, Clement-Bayard-, Zodiac- és Lebaudy-féle kormányozható léghajókat.

Az angolok sohasem voltak népszerűek Oroszországban és az angol katonai missziók nem is játszottak nagyobb szerepet az orosz főhadiszálláson. Bruszilov hadseregében jelenleg egy angol és egy belga páncélos autómobil-oszlop működik, azonkívül egy angol egészségügyi misszió is be van osztva Bruszilov hadseregébe.

Ismeretes, hogy Amerikán kívül Japán is tömérdek ágyút és munióit szolgáltatott ki Oroszországnak. A japán ágyúkhoz japán tisztek is érkeztek Oroszországba, akik beoktatták a legénységet az ágyúk kezelésébe. Ezek közül a japán tisztek közül néhányan fogásunkba jutottak Bukovinában.

Még belgák is harcolnak Oroszországért. Azok a páncélos autómobilok, amelyek Baranovicsinél az orosz rohamoszlopokat kísérték és amelyek revolverágyúkkal és géplegyverekkel beleslegyedtek a harcba, belga eredetűek. Egy másik belga páncélos autómobil-oszlop részt vett a tarnopoli harcokban, azonban tüzérségünk teletalálatai néhány ilyen autót megsemmisített.

Azok a szerbek, akik most az orosz hadseregben ellenünk harcolnak, a mi szerbiai offenzívánk idején menekültek Románián át a cár birodalmába. Pasics és az orosz kormány meggyezése folytán besorozták őket, azonban nem alkotnak önálló köteléket.

Francia tüzérség szerepelt Belgrád védelmében is. A francia repülők, élükön Paulhan-nal, a szerb szolgálatban nem produkáltak valami különösebb dolgot, sőt megtörtént az is, hogy egy héttel offenzívánk megkezdése előtt azt jelentették, hogy a Duna és a Száva ellenes oldalán semmiféle csapatmozdulat sem történik. Az angolok hajóágyúkat és tengerész-tiszteket küldtek annak idején Belgrádba. Az angol hajóágyúkat a Vracar-magaslaton állították föl. Angol tengerésztisztek vezették a Duna és a Száva aláaknázásának munkáját. Az angol tengerészeti misszió a belgrádi tisztkaszinóban lakott. Orosz aknarakók és szappörök is dolgoztak a szerb hadseregben. A szerbiai rettenetes tüzészárvány idején egész sereg francia és angol orvos működött Nisben. A szerbek nem szerették az idegen katonai missziókat.

— Parancsolni mi is tudunk, — mondták a szerbek, — inkább katonákat küldjenek az entente-hatalmak.

Montenegróban is képviselve volt az entente. A háboru elején a Bestingra-magaslaton régi francia ágyúkat állítottak fel, amelyekhez fekete puskaport használtak. Innen lövöldöztek egy darabig a cattarói öböt, amíg hajóágyúink szét nem lötték az egész üteget. Bileknél egy francia tiszti sirja látható. Két francia hidropánt Szkutariba küldöttek, azonban ezek egy bombától annyira megsérültek, hogy sohasem léphettek akcióba. Oroszország hadüzenete után az olaszok Antivariban repülőállomást akartak berendezni, azonban torpedónaszádjaik és tengerészeti repülőink elvették ettől a kedvüket. Az a tény, hogy néhány szerb és orosz tiszt be volt osztva Nikita vezérkarába, ismert dolog.

Harctéren levő katonáknak

a legkedvesebb és legalkalmasabb ajándék egy hazuról érkező hírlap. Az „ARADI KÖZLÖNY”-t a táborba minden aradi katona olvassa.

Letartóztatott bécsi gyáros.

— Törvényszék a gyárban. — A pórujárt igazgató. —

— Bécsi tudósítónktól. —

Bécs, július 29.

Rendkívüli nagy esemény tartja izgalomban Bécs előkelő nagyiparos köreit. Az eset azonban jogászai és bírói körökben is rendkívüli érdeklődés tárgya: a bíróság ugyanis letartóztatta saját gyári helyiségében, az osztrák főváros egyik legnagyobb zsiradék-gyárosát, míg annak igazgatóját, aki mint tanu jelent meg a tárgyalóteremben, az elnök kintilgatás közben jelentette ki fogolynak.

Az osztrák olaj és zsírművek tulajdonosát, Engel Jaquest jelentette fel a smárschli kerületi eljárás árdrágítás miatt. Még pedig azért, mert a cég a szezám-olajat, amelynek literjét 7 koronáért vásárolta, 8-80 koronáért hozta forgalomba a nagykereskedésben. Műdisznósirt (disznósír és marhahaggyu keverék) pedig 8 koronáért adta waggontendelésnél, kilonként.

Az államügyész a cég ellen az árdrágításon kívül a margaritörvény megsértése címén is vádat emelt, mert állítása szerint a gyár, a műsír hamis céger alatt, mint emberi élvezetre való hozta forgalomba. A feljelentés után a bíróság zárlatot rendelt el a szezám-olaj készletre és csak 900.000 korona letét ellenében oldotta fel a zárlatot. Az ügyész azt indítványozta, hogy a bíróság kobozza el ezt a letétet, vonja meg a gyártól az iparengedélyt és a lapokban tegye közzé az ítéletet. Mint hogy Engel Jaques bevonult, a rendőrség jelentése szerint a gyár felelős vezetője: annak lávere, Engel Rudolf.

A tegnapi megtartott tárgyaláson ez utóbbi sem jelent meg és védője ezt a körülményt ezzel mentette, hogy sürgős üzleti ügyekben van elfoglalva. A bíróság elnöke két szerkért véleményét olvastatta fel, amelyek azonban homlokegyenest elientétesek és az ügyész mindkettő elvetését indítványozta, rámutatva arra, hogy az egyik szerkért üzleti összeköttetésben is áll a vádlottal, amit azonban a bíróság nem vett figyelembe és úgy határozott, hogy megtartja a tárgyalást.

Ekkor a védő kifogást emelt Engel Rudolf vád alá helyezése ellen, mert nem ez az ízlet vezetője. Két cég van mondotta: Engel testvérek és Engel Jaques és ez utóbbival, aki vád alatt áll, Engel Rudolfnak semmiféle közösége nincsen. Az ügyész élesen tiltakozott a védő eljárása ellen, aki csak mástól órái tárgyalás után áll elő a kifogásaival. Az elnök tesztelítette a védőt, hogy most már nevezze meg a felelős üzlethezetet.

— Ezt megtagadom, válaszolt az ügyvéd.

Az elnök ekkor beszélt a tanácsot megidézett Potoczky gyári igazgatót. A védő, mielőtt még a tanu a bíróság asztala elé ért, eléje lépett és beszélni akart vele.

— Ezt megtiltom, szólt az elnök.

A bíróság rövid tanácskozás után úgy határozott, hogy a kallusó vaszélye torog fenn és ezért előzetes letartóztatásba helyezi az igazgatót, a bíróság pedig a vizsgálóbíróval és detektívekkel a vádlott gyárába szált ki, hogy házkutatás és könyvszemle útján állapítsa meg a felelős üzlethezetet.

Közben az történt, hogy a börtönőr, akire az elnök rábizta Potoczky gyári igazgatót, cseh ember lévén, nem értette meg az elnök utasítását és az igazgatót a fogház helyett a gyárba vitte. A bíróság majdnem egyidőben érkezett meg az igazgatóval és kísérelve is úgy még

meg tudták akadályozni, hogy bármi is történjék, ami a bíróság munkáját megnehezítette volna.

Mástól óra múlva a bíróság visszatért a törvényszékre és az elnök újra megnyitva a tárgyalást, a következő kijelentést tette:

— A könyvek átvizsgálása olyan terhelő anyagot tárt fel Engel Rudolf vádlott ellen, hogy a bíróság kénytelen volt a gyárost a gyár helyiségében letartóztatni és úgy ellene, mint Potoczky igazgató ellen a vizsgálati fogóságot elrendelni.

A tárgyalást a bíróság a vizsgálat kiegészítése céljából elnapolta. Az ügyész azt indítványozta, hogy az ítéletet adják ki neki, hogy a védő ellen az ügyvédi kamaránál feljelentést tehesse. A bíróság ebben a kérdésben majd új főtárgyaláson fog dönteni.

Bulgária keresi az egyetértést Romániával.

(Radoszlavov minisztereinek a külpolitikai helyzetéről.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, július 29.

Budapest. Szótaból jelentik: Radoszlavov minisztereinek ma beszélgetést folytatott egy uszágiróval. A külpolitikai helyzetet Radoszlavov igen biztatónak mondotta. A keleti és a nyugati fronton a helyzet, dacára annak, hogy az ellenség óriási erőszaktételeket fejt ki, igen kedvező és napról-napra javul. Az ellenségnek végre is be kell látni, hogy nem képes győzni.

Sassonov lemondására vonatkozólag Radoszlavov minisztereinek meg van győződve, hogy arra nagy betolyással volt az orosz hadsereg folytonos katasztrófája és a belső politikai helyzet szűlőtsége.

— Ha két ember — mondotta a minisztereinek — ugyanazt teszi, az még sem ugyanaz. És így anélkül, hogy Stürmerhes nagy reményeket fűznénk, meglehetünk elégedve, hogy Sassonov a maga felelősségének nagy terhe alatt roppant össze.

Radoszlavov nagyon biztatónak mondotta Romániához való viszonyukat. Bulgária mindent el akar követni, hogy szomszédjával ne kerüljön konfliktusba és be akarja bizonyítani Romániának, hogy vele a jövőben is a legjobb egyetértést keresi. Minden jel arra van, hogy Románia nem változtatja meg Bulgariával szemben magatartását.

Ezzel a kijelentéssel a minisztereinek, hogy Görögország helyzetét nem szabad túlságos pesszimizmussal megítélni. Az ellentét teljes erővel működik és sikerült is neki Venizeloszal együtt néhány államférfiut, sőt pártot is meggyernie. Azonban attól messze van, hogy az egész görög népet, mely napról-napra több sérelmet szenved, romlásba döntse. A jóslás — mondotta Radoszlavov — nem könnyű a mai időkben. Mindenesetre azonban a legfontosabb az, hogy higgyünk saját erőnkben és végső győzelemünkben.

A belpolitikai helyzetre vonatkozólag a minisztereinek kijelentette, hogy a legutóbbi ülések alkalmával mutatkozott félreértések elsimultak és a parlamenti munka teljes egyet-

értésben folyik. A külügyi kérdésekben az összes pártok egyetértenek és mindenkinek az a meggyőződése, hogy Bulgária csak a központi hatalmakkal tarthat. Legjobban bizonyítja ezt, hogy Genadiev elszakadása után a kormányban nem történt változás.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Az U. 9. hőse szenzációs tengerészdráma vasárnap kerül bemutatásra az Erzsébet mozgószínházban. A gigászok rettentő összehordulásának, a most tomboló világháborúnak még nincs drámairodalma. A távoli földrészekon kétségbeesetten dúló harcokban naponta új hősk születnek, s számtalan olyan hősről fog még legendás haditetteket feljegyezni a történelem, — a névtelen tömegből egykor a bajtársak elbeszéléséből kiemelkedvén, akikről eddig még semmit sem hallottunk. Így van ez, — különben a napoleoni, s wallensteini drámakör is csak a világverő héroszok testi elmúlása után alakult. Mily szép, mily hatalmas témák júnak majd a háboru után a drámaírók elképzelésébe... A mozi adyomszárnyon suhan, s elébeug a színpadnak. Ami a színpadi drámában a történelmi levegő, a kor hősi szelleme, az alakok egyéniségének szavakkal való jellemzése, — amit csak a háboru szűnése után dolgozhat fel helyesen az író, — a mozinak egyszerű feladat, s a valóságból fotográfia után rögtön rekonstruálhatja a dolgokat. S az „U. 9. hőse”, amely a történelmi drámák tökéletes szerkesztésével bír, ezért hat olyan elementárisan. Művészi, benső, tartalmas dráma ez, nyomban az események után készült — kell, hogy a lelkek legnagyobb szenzációját keltse. — Legközelebb: A lánvirág, a főszerepben Wanda Treumann és Viggó Larsennel. 3461

* Az inductör. (Drámai előjáték az Urániában.) Egy kiváló társadalmi drámát mutat be a színház. Egy grófi házasságnak és egy művészember boldogtalanságának megható történetét tárgyalja ez a film. A cselekmény érdekességén kívül nagyban emeli a kép értékét az a látványosság, melyet egy jótékony célu ünnep bemutatása képez. Színes tarka tömegek vonulnak fel és ez a változatos festői csoport szinte elkábitja a nézőt. Ha szabad úgy jellemeznünk ezt a képet, azt kell róla mondani, hogy elegáns. A dráma mellett igen érdekesebb kisebb képek vannak a műsoron, melyek bizonyára nagy tetszést fognak aratni. — A jövő évadban a következő nagyszámú szenzációkat fogja az Uránia bemutatni: Francesca Bertini, Erna Morena, Hanny Wiese, Treumann, Paulik, Mia May, Talarsó, Alvin Neuss, Harry Piel detektív sorozatok, ezenfelül a Szenska, Oliver, Union, Messter és Bioskop gyárak minden termékét. 5

* A detektív-műsor sikere. Az Apolló legnagyobb sikerű, legfrappánsabb estéi közé tartozott a mai. A színházat teljesen megtöltő közönség élénk figyelemmel kísérte az izgalmas meseszövevényű darabot és csodálattal adózott a pompás rendezői munka iránt, amely bámulatra méltó új trükköket produkált. Nem farszató hajszák, hanem ötletesen kidolgozott események és helyzetek teszik módfelett érdekessé ezt a darabot, amit a dán színészek teljes és tökéletes sikerre visznek. Hangos kacagást, derűt váltott ki a „Szerencse a szerencsétlenségben” című pompás bohózat és külön látványosság számra mentek a legújabb felvételi hadikép. Ez a műsor még vasárnap kerül vetítésre. 3.

Románia alkotmánya — orosz ellenes.

— Csak Nyugat-Európából választhat királyt. —

Az Aradi közlöny magyarázatja.

Arad, július 20.

A Romániában mindegyre nyugtalanabbul mozgó rosszofil-párttal szemben a Bukarestben megjelenő Libertatea egy történelmi háttérrel bíró cikkét ír, melyben a tényeken kívül Románia alkotmányára is hivatkozik, a mely mint ilyen egyenesen orosz-ellenes. Néhány általános jelentőségű mondat után cikkét így folytatja:

— Hazánk legutolsó nemzedékének sokat kellett szenvednie Oroszországtól, amely elnyelni akart bennünket és csak mert a krími háborúban megverték, menekültünk meg karmaiból.

A nagy Cogălniceană az orosz konzul parancsára félbe kellett szakítani egyetemi történelmi előadásait, Alexandri Negri és társai állandóan bujdosni voltak kénytelenek az orosz üldözések elől. Természetes, mert ezek az emberek mind az ország felemelésére, a nemzeti öntudat felébresztésére törekedtek, melyet viszont Oroszország állandóan elfojtani akart. A moldovai esetek megismétlődtek a Havas-alföldön is és ama nagy antagonizmushoz vezettek, mely közismert Románia történetében, a múlt század folyamán hazánk nagy fiai és az orosz diplomácia között. A gyűlölet 1878-ban érte el tetőpontját, midőn Oroszország újra elrabolta tőlünk Bessarabiát ama részét, melyet 1858-ban az európai kongresszus visszaadott nekünk. Sőt ellenkezni merészelve

rablásával hadaink kiontott vérével azzal akarta meghálálni, hogy lefegyverez bennünket.

Ennek a korszaknak lelkes nemzedéke teremtette meg királyságunkat és adta meg ennek azt az alkotmányt, mely egyenesen **Oroszország ellen szól. Az alkotmány nyolcvanegyedik cikkelye világosan úgy intézkedik, hogy abban az esetben, ha az országban trónüresedés állna be, az üresedésben lévő trónt csak nyugati uralkodóház tagja foglalhatja el. Tehát orosz nem lehet.**

— Így szól a nagy nemzedéknek alkotmányba foglalt politikai végrendelete, mely nekünk szabad országot biztosított, de amelyet Take Jonescu most az oroszoknak akart eladni. Amíg ez az alkotmány fennáll, ez a paragrafus állandóan Oroszország ellen hív bennünket. Ez ellen hiába beszél a megvesztegetett Jonescu és a hóbortos Filipescu.

Amaz, valaha Kiderlen-Waechterben bizva szidta Oroszországot, hogy hatalomra juthasson, emez megbízhatatlan észjárásától hajtvá akar a hatalomra jutni. Az ország alkotmánya azonban áll rendületlenül és egyre veri arcul azt az aljas és eladott megtestesült szekurát, akit úgy hívnak Take Jonescu.

Seje tetejére állított világ.

(Ahol a békét meg fogják kötni. —

Fürdőjéről Lausanneból.)

Az Aradi közlöny magyarázatja.

Arad, július 20.

A szálloda kőlépcsőjén egy öregebb hölgy ül, előkelő fekete lilaszalagos kalap volt a fején, ódivatú, de mégis takaros köpeny volt a vállán. A jómódú utasnak benyomását keltette, aki csak azért jött ebbe a városba, hogy az Alpesek hős levegőjét élvezze ezen a júliusi estén. Időről-időre egy újságot vett elő a köpenye alól és a járókelőknek megvételre kínálta. Nagyon tapintatos volt, kifogástalan egérszürke órnakeztyű, finom női keszvéket tartott. Az újságot kapott pénzdarabot egy fekete selyem zsidókulcsba súlyasztotta el. Fel-tűnő volt, hogy ilyen jól öltözködött hölgy újságot árul, míg máskor ezt pálinkázó hangú férfiak szokták végezni. Különös hölgy lehet ez, a ki bizonyára azt gondolta magában, hogy mégis unalmas, ha az ember reggeltől estig csak a hatvan évének és az egészségének él.

A korszakon helyiségén át egy másik hölgy lebegett keresztül, ez is a legjobb matróna éveiben volt. A karján virágkosarat hordott, továbbá egy stikkelt, fehérsejtem és a strandsótákhöz igen illő spencert, barna szalmakalapot panama szalmából, fehér túlfátyolt, amely alól világos szőkére festett haja kandikált ki, a szemé acékkékre volt alá festve, az arca pedig oly piros volt, mint a pipacs. Hőfőher keztyűs kézzel szedte ki kosarából a rozsacsokrot és kínálta jobbra is, balra is. Két piros és egy sárga rózsza volt összekötve.

— Csak negyven centimes a virág, és mosolyogva nyújtotta át, mint egy jótékony angyal akinek ajtait a cinóber tetta szebbe. Ez is azt a benyomást keltette, mint hogyna

passzióból és nem üzletszerűen foglalkoznék az árusítással.

Azután ha az ember kirándul, akkor a tópartján egy harmadik, de valamivel tiatalabb hölgyet talál, aki azt a benyomást keltette, mintha az ég csillagait akarná megazámialni, vagy pedig valamit keresne a tejuton, de ha közelébe jött az ember, akkor a tükrében nézegette magát. Minden este ugyanezen a padon ült és ha éjféltre jár az idő és a kirándulók hazatértek, mind előtte vonultak el, őt nem is látva, csak a vállait borító fehér szőrmegallér tánt a szemükbe. A homlokát és az arcát beárnyékolta egy óriási floranci kalap. Azonban annál jobban villogott a kalaptü rezgómaja. Almodozónak látszott és minthogy az emberek éjszaka a titokzatos felé vonzódnak, a tehérgalléros hölgy körül rendszeren ilyenkor egy pár óriás ur szokott sűrőgni-torogni. Aki azt hitte magáról, hogy nagy emberismerő, az egész határozottsággal állapította meg, hogy ónagysága bizonyára egy kaliforniai, vagy kreolnő. Aztán kitűnt, hogy egy szakácsnő, aki a fürdőhely egyik szállodájában működött, de a háború miatt elvesztette az állását és most elismerésre méltó kitartással és ügyességgel értékesíti más tehetségeit, amelyekkel a jószágos ég megajándékozta. Mindasáltal elég időnk maradt arra, hogy gondolkodjunk afelett, hogy itt Lausanneban a világ egy kisét a feje tetejére van állítva. A virágárusnő és az újságarusnő úgy néznek ki, mint, akik a járadékaikból élnek és a szakácsnők értenek hozzá, hogy a milliomos hölgy benyomását keltsék. A három hölgy annak látszott, ami nem volt, vagy az volt, aminek nem akartak látszani.

Az a kedves ur, aki mindig olyan széles mosollyal köszöntött, úgy látszik, valami ször-

nyű szabónál dolgoztat és a suszterja is csak boxolóknak szokott szállítani. Az bizonyos, hogy a lábai rövidek és vastagok voltak, valószínű ember daxli lábak. Tekintélyes hása fölött hajból szőtt óraláncot visel, amelyről vaddisznógyar lógott le. Hajszálnyira hasonlított egy heringhajó nyugalmazott kapitányhoz és ezt a lábat megerősítette a hasonmása, a felesége, aki csak abban különbözött a férjétől, hogy szoknyát viselt és tiroli kalapot. És hogy szerette ez a két ember egymást. Mikor a távirtdán sürgönyöket irtam, mögöttem álltak, kéz a kézben. Valósággal beramáztak. A kapitány jobbról, a felesége balról, valahányszor levelet irtam, valahányszor vonatra jegyet váltottam, vagy pedig másokkal beszéltem. E mellett sona életünkben egy szót sem váltottunk egymással. És milyen szerencse! Megállapíthattam, hogy egy szállodában lakom velük. Ebédnél egymással szemközt ültünk. B. professzor, a lengyel költő udvozolt az asztalnál. A kapitány ur nyomában egy notesz vesz elő és odanívja a pincérlányt. Hangosan megérdezte tőle, hogy csakugyan ez orakor megy-e a hajó Terentioe. A lány nem értette meg a kérdést, megijedt, de a kapitány ezzel nem torpult, hanem beírt valamit a füzetébe. Később egy levelet irtam, de nem találtam jónak és beledobtam a papirkosárba. A kapitány ur pont ekkor kikartta hegyezni a ceruzáját és pont a levélkosár töltött szerencsétlenségére azonban a zsebkésbe beleesett a kosárba s ő neki rá kellett hajolnia és nagyokat rújva, egy egész percre volt szüksége míg a zsebkésöt megtalálta.

Eoedülán B. professzorral a kaszinóba mentem és így szólt hozzám: Mi bámulni valója van ma, én ennek a S. U.-nak?

— S. U.?

— No igen, annak a kövérnek, akinek olyan krokodil teje és elefánt felesége van, aki magát lerajzolta és a kodakjába is felvette. Maga nem vette észre ugye, hogy eltépett levelét összeszedte. Ez egy nagyszerű fiú, mert úgy néz ki, mint egy maruakereskedő...

— S. U.?

Igen. Egy nagyszerű detektív, nem tudtuk kikutatni, hogy tulajdonképpen kinek a számlájára spionskedik itt körülöttünk.

Komikus ízesek és a Lausanne. Itt a virágárus és az újságarusnő olyanok, mintha évjáradékból élének, a szakácsnők olyan benyomást keltenek, mintha milliomos hölgyek lennének, a detektívek pedig úgy néznek ki, mint a quequerek, vagy himalája szerzetesek.

Pétsze, On azt nem tudja, hogy ennek a felesége rendkívül fiatal és igen szép, hogy parokát hord, hogy váncosokkal ki van tömve s hogy a fogait is sminkeli, hogy minél csunyábbnak lássék, mondotta B. professzor.

Elitottam a számát, hogy teleljek valamit. De az ámulattól nem tudtam becsülni csak annyit dadogtam: mi-i-i-i?

Es ez a hely az, ahol a békét megfogják kötni.

Tisztelettel kérjük

azokat a t. tábori előfizetőinket, akiknek a tábori postaszámuk megváltozik, hogy egyidejűleg a régi tábori postaszámukat is írják meg, mert ellenkező esetben a lap pontos küldésében fennakadás állhat be.

Csak Aradon vásárolhatnak gabonát az aradiak.

— Illetékes helyen tett kijelentés. —

Az Aradi Közlöny tájékoztatója.

Arad, július 29.

Arad város, valamint az aradi kereskedelmi-iparkamara által közösen megindított gabona bevásárlási akció kérdésében fővárosi tudósítónk a legilletékesebb helyre, a hadügy-miniszterhez fordult, ahol a gabona és lisztbeszerzés ügyében a következő információt kapta:

— A kormányt a magánbevásárlások szigorítása dolgában kiadott rendeleténél főleg a múlt évben szerzett tapasztalatok vezették. Megállapítható, hogy a közellátás szempontjára nem helyes a magánbeszerzés lehetősége, mert sokféle alkalmat szolgáltat bizonyos spekulatív célok elérésére és a maximális ár túlértékére való csábításra. A városokban, ahol a lakosság nagy része utalványai ellenében amúgy is a boltokban vásárolja a lisztet, a mai állapotok közepette semmi értelme sem volna a magánbeszerzéseknek. A városi lisztelosztó adminisztrációk már mindenütt annyira tökéletesedtek, hogy biztosítottak látszik a további zavartalan működés. Más azonban a helyzet azokban a községekben, ahol nincsenek lisztjegyek és a fejenként megállapított gabonamennyiség és nyilvántartása alapján szabályozták a fogyasztást. Községekben a közigazgatási adminisztráció hiányossága, a szállítási nehézségek és több más ok miatt meg kellett engedni a magánosok gabonabeszerzését.

Az idel termés elosztásáról kiadott rendelet teljesen a gyakorlatból alakult ki és így a kormány szigorúan ragaszkodik ahhoz, hogy ezen külön engedelmekkel részt ne üssenek. Abban a dologban, hogy egyes nagyobb iparvállalatok szerezhessenek be munkásaik részére gabonát, a kormánynak szintén az az álláspontja, hogy ez a közellátás szempontjából semmit sem javítana, ellenben helytelen precedenst szolgáltatna a rendelet megváltoztatására. A liszt szükségletet a városok kipróbált adminisztrációja sokkal jobban tudja lebonyolítani, mint akármelyik más privat szervezet.

— Igaz-e az a hír, — kérdezte tudósítónk — hogy a vidéken több helyen redukálták a napi lisztadagokat?

— Apróbb technikai fennakadások voltak a múlt hetekben, amelyek miatt helyenkint a hatóságok ideiglenesen lezárták a napi 24 dekás lisztadagokat. Ezek a szórványosan előfordult intézkedések a régi és az új termés közötti időben elkerülhetetlenek voltak, de hangsúlyozom, hogy nem azért, mintha nem volna elegendő lisztünk, hanem leginkább szállítási nehézségek miatt. Most már tud vagyunk ezen és megmondhatjuk anélkül, hogy nyugtalanságot keltenénk vele. Ahol voltak némi nehézségek, ott a lakosság türelemmel és példás fegyelmezettséggel belátta, hogy az egész közellátásának nagy gépezete a legnagyobb akarat mellett sem lehet olyan tökéletes, hogy néha meg ne akadjon. Arról pedig, hogy a napi lisztadagokat akár a vidéken, akár a fővárosban általában le kellene szállítani, szó sincs.

Az aradi iparkamara beadványa, mint ismeretes, elpanaszolja, hogy a Haditermény körlevélben tiltotta meg a malmoknak, hogy ma-

gánosok részére vámörlest végezzenek, ami azt jelenti, hogy vidéken, ha sikerülne is egyeseknek gabonát szerezni, nem vehetnék hasznát, mert a malmok nem örölnék meg.

Ezzel szemben illetékes helyről nyert információk alapján megállapítjuk, hogy a Haditermény nem tiltotta meg a vámörlest, ehhez nincs is joga, csupán a vele szerződéses viszonyban lévő malmokkal szemben kötheti ki a maga elsőbbségi jogát. Ez érthető is, mert a legtöbb munkát most a Haditermény adja a malmoknak.

Hogy bánnak a német tisztekkel a franciák.

(Egy tology német tiszt levele apjához.)

Az Aradi Közlöny tájékoztatója.

Arad, július 29.

Az Aradi Közlönynek módjában áll leközlölni egy a francia hadifogságban szenvedő német katonatiszt levelet, amit az Berlinben élő édesapjához írt. Ez a levél nem 1914. augusztusában, hanem 1916-ban kelet. 1914-ben a franciák még el tudták hitetni a világgal azt, hogy ők meg mindig elsők a kultúrmezetek közül. Azóta két év múlt már el és ennek ellenkezőjéről mindentki meggyőződhetett. Az alábbi levél fényesen igazolja, hogy nová sülyedt a „grande nation”. A bestiálításnak legmagasabb foká az, ahogy a franciák bánnak a hadifogságba esett német katonatisztekkel.

A levél szövege szerint a következő:

— Egy kis franciaországi városban vezettek keresztül minket, német hadifoglyokat, diadamenetben. A foglyok legnagyobb része legénység volt és csak két tiszt. Az utca népe kövekkel dobált, apró pitecakkal ütött és a legalsóbb szitkokat szövegették reánk, anélkül, hogy ezt kísérőnk megakadályozniak volna. Sőt ellenkezőleg, a kísérő katonák még bátorították a népet. N... városban két napig időztünk. Huszad magammal voltam bezárva egy automobil garázsban. Aszfalt, széket természetesen nem kaptunk. A pusztá földön kellett hálóznunk s csak a szerencsések jutottak egy kis szárnához. Egy hűg kenyéren, vizen és hideg konzerven éltünk, amihez állott vizet adtak. Minden nap bejött hozzánk egy francia tiszt, aki a legvalogatottabb szitkok között beszélt a „császárról”, és Németország bekövetkezendő megsemmisüléséről.

— Egy másik városban úgy kezeltek minket, mintha közönséges betörők lettünk volna. Hideg, esős időben minden takaró nélkül fekvőnk egy deszka bódében az éhségtől és a hidegtől elesigáruva, megtörve. Naponkint csak egy negyed órát tölthettünk a friss levegőn egy pár négyszög méteres udvaron. A legcsúnyább látványos szabálytalanságért azonban megbüntettek. A sebesült tisztek ápolásáról szó sem lehetett, legteljebb újra átközték sebeiket.

— Innen egy öreg házba szállítottak. 24 tiszt volt egy szobában. A táplálékunk itt már valamivel bővebb volt, de még min-

dég elég rossz. Rövid időzésünk után egy másik városba kellett vonulnunk egy nagyobb csoport fogollyal. Kísérőnk mindössze egy tisztból és egy közkatonából állott. Ezek után nem tudták megakadályozni, hogy a tömeg ránk ne rohanjon. Botokat, köveket hajigáltak felénk. A tömeg utáta szinte az örületig fokozódott. Egy revolver lövés is eldőrdült, szerencsére azonban nem talált senkit. Egy alkalommal egyikünkkel egy cigarettadobozt találtak a Császár képével és német színekkel a fedelén. Ezért a dobó megvonásával való szigorított fogházat kapott.

Egy hatvan éves öreg egyetemi tanárt, aki önként jelentkezett katonának, két hét fogházra ítélték, mert megtalálták a naplóját, amelyben a franciák kegyetlen bánásmódját írta le. Az ítélet indokolása a következő volt: „mert naplójában Franciaországról ellenségesen nyilatkozott.”

A legutóbb küldött csomaghoz egy levelet mellékeltek, amelyben azt írták, hogy ha ezt a csomagot sem kapom meg, úgy többet nem küldetek. Ezt a levelet megtalálták nálam és majdnem lecsukták érte, mert azokat a híreket terjesztetem, hogy Franciaországban előpák a hadifoglyoknak küldött csomagokat.

Ez utóbbi eset is fényes bizonyítéka a franciák lehetetlen bánásmódjának. Egy napon társunkat N. hadnagyot, a hadifoglyokhoz vezető állították. Azzal volt vádolva, hogy Elzászban agyonlőtt egy papot. N. hadnagy természetesen tiltakozott a teljesen alaptalan vád ellen. N. hadnagy energikusan követelte, hogy forduljanak ügyével az amerikai konzulhoz. Ezt a kérését megtagadták. Csak később derült ki, hogy N. hadnagy a vádban jelzett időkor már régen francia fogságban volt.

LEGUJABB.

Röggel 2 órakor érkezett telefonjelentés.

Genf. A Petit Parisien jelenti: Szalonikiból jelentik: Sarrail tábornok szerb csapatai jelenleg azon fáradoznak, hogy a bolgár őrállásokat a Mogelica folyó dombláncolatáról, görög területre eltűzzék.

Luganó. A Corriere della Serának jelenti Athénből: A görög csapatok és pedig a 11. hadosztály elhagyta Szalonikit és Macedoniat. Ez a macedoniat fronton készülő új eseményekre komolyan következtet.

Zürich. Az olaszok az osztrák-magyar csapatok ellenségei ellen intézett kétségbeesett támadásaikkal merítik ki erejüket. Megállapítható, hogy az olasz támadások semmi jelentékeny eredményt nem értek el. Ahol tért nyertek, ott az osztrák-magyar csapatokat önként vonták vissza.

Éjjel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Basel. A Ruszkoje Szlovó írja: Nem igaz, hogy már megindultak a román muníciószállítások az orosz határhoz. A román muníciószállítások és a munícióátvitelének újból való megkezdésére, már július 20-ika óta tartanak a tárgyalások.

Berlin. Teleszky János és Lech pénzügyminiszterek ma délután visszautaztak Budapestre, illetve Bécsbe. A Pester Lloyd berlini munkatársa beszélgetést folytatott Teleszky János-

sal, aki kijelentette, hogy a központi hatalmak pénzügyminisztereinek tárgyalása betelejeződött, az összes telek teljes megegyezésére. A tanácskozásokra közvetlen indító okot Heltterich államtitkár bécsi látogatása adta meg. A tárgyalások folyamán a nézetek teljesen egyértelműen jutottak kifejezésre.

Oroszok általános támadása.

(Ekeseredett harcok az egész fronton.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, július 29.

Budapest. A Pester Lloydnak jelentik a sajtóhadiszállásról: Az oroszok az egész fronton, a Pripjet vidékétől egész a Kárpátokig új erős tartalékokat vontak be és különböző frontirészen megkezdtek offenzívájukat. A Dnyesztertől délre igen erős orosz támadások voltak. Mig a vitéz 16-os varasdi ezred beavatkozásával sikerült Molodiov helységet megtartani, addig e front rész északi szakaszának egy részét kénytelenek voltunk második vonalunkba visszavonni. Flumactól keletre ezen a vonalon az összes további támadások megtörttek. Bucactól északnyugatra és délnyugatra az oroszok. éjjel-nappal folytatták rendkívül erős támadásaikat, de a szövetséges csapatok erélyesen ellentálltak ezeknek. Minden egyes zászlóaljunk előtt százával feküdtek az orosz hullák. Bródy előtt az oroszok újabban nem támadtak. Lucktól délnyugatra, Sviniachnál az oroszok folytatták erős támadásaikat, de ezeket mind visszavertük. Lucktól nyugatra, Zabovov közelében ellentámadással visszanyertük a tegnapi elvesztett terület egy részét. Az oroszok e harcokban gázbombákat alkalmaztak. A Stochod mögé visszavont csapataink újabb orosz támadásoknak voltak kitéve, melyeket mind visszavertük. A Kárpátokban csapataink a Fekete Ceremos felső folyásánál egy újabb magaslatot foglaltak el.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Orosz hivatalos jelentés július 27-én este. A július 16-ikától 25-ig terjedő harcokban Sacharow tábornok csapatai 84.000 német és osztrák-magyar foglyot, 45 ágyut és 70 gépfegyvert zsákmányoltak.

Orosz hivatalos jelentés július 27-én délután. Zbielovka és vidékén, 27 kilométerre Bródytól, a Boldurka folyó mellett csapataink atkárólási támadásai előre haladtak. A július 25-iki harcokban 128 tisztet, 6250 katonát, 75 ágyut és 22 gépfegyvert zsákmányoltunk.

Stockholm. A „Ruszkij Invalid” jelentése a hadihelyzetről: A múlt néven a harctereken jelentékeny változások voltak. Riga környékén a támadásaink néhány német vonal elfoglalását eredményezték, amit visz-

sza kellett adnunk, mert a német balszárny bekerítési kísérleteket tett. El kell ismernünk, hogy az ellenség ellentálló erejét lekicsinyeltük.

Stockholm. Pétervárról jelentik: Stürmer miniszterelnök meglátogatta a francia és angol nagykövetet. Péterváron azt beszéltek, hogy a követekek nagyon hidegen fogadták a miniszterelnököt. Sassonowa külügyminiszterium aktáinak átadása oeljából visszaérkezett Pétervárra.

H I R E K.

A Szfinksz.

Misztikus költemény.

Kis József irta egyszer valahol,
Hogy van egy Szfinksz, mely énekel, dalol
S bár fogva tartja őt a nagy homok:
A Szfinksz dühében olykor felmorog
Szeretne menni jobbra, néha balra:
A sík mezőre, vagy a sziklafalra
Am — se rechts, se links
Csak áll a Szfinksz!

Fölötte zúg a Számmum bösz seje,
Hol Dél, Nyugat, hol Éjszak költ bele
Kis férgék örlék, mozgatják belül:
Állj már a talpra! ne ülj egyedül!
S ő menne is már jobbra, néha balra
A sík mezőre, vagy a sziklafalra,
Am — se rechts, se links
Csak áll a Szfinksz!

De nézd! mozog! Nem: — mozgatják csupán
S ő menni kész a rút vihar nyomán
Nem néz már jobbra, inkább vágyik balra,
Feljutni készül egy nagy sziklafalra.
S hiába nyomják a rechts-oldalon
Ha bajba kerül majdan a — balon
S pattog, puffog a rechts, a links
S vérzik a Szfinksz.

Ortos.

A dán király csónak szerencsétlensége.
(Egy gyógyszerész segéd mentette meg.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, július 29.

Kopenhágából jelentik: Mikor Keresztély király az Aarhus mellett levő marselisborgi kastélyból egy kis vitorlás csónakon egymagában kirándulásra ment, egy szélroham felborította a csónakot. A király a csónakba kapaszkodva megmenekült. Uszva és evesős csónakokon többen siettek a király segítségére s azután a csónakot parira vontatták. A király ott motoros naszádra ült és visszatért Marselisborgba. A királynak semmi baja sincs, pedig hosszu ideig volt a vízben.

Kopenhágából jelentik: A király a felborult csónakba bele tudott szerencsére kapaszkodni és ebben a helyzetben maradt egy óra hosszat. Nyakig a vízben volt. Időközben a balesetet a partról észrevették és Madsen Károly gyógyszerész segéd a baleset színhelyére sietett, ahová már akkor többen kis csónakokkal igyekeztek. A csónakokban ülőknek a gyógyszerészsegéd segítségével sikerült a felborult csónakot a királlyal együtt a partra

vonszolni. A király annyira kimerült volt, hogy szóhoz sem tudott jutni és negyed óráig kellett pihennie. Ezután visszanyerte erejét és szívből megköszönte élete megmentőjének a segélyt. Egy odarendelt motorhajó fedélzetén a király átöltözött és visszatért Marselisborgba. A király estére jól érezte magát.

Svéd- és Oroszország konfliktusa.
Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, július 29.

Stockholm. Oroszország és Svédország között rendkívül kiélesedett a konfliktus. Jól értesült körökben úgy vélekednek, hogy a svéd kormány semmi intézkedést sem fog tenni arra nézve, hogy az ország határait biztosítsa.

Genf. A Gazette Lausanne írja: Nyilvánossá vált az a nézet, hogy Oroszország és Svédország között titkos megállapodás jött létre, az Aland szigetekre vonatkozólag. E szerint Oroszország a háboru után az Aland szigeteket átadná Svédországnak.

LÉGUJABB.

Réggel 2 óraker érkezett telefonjelentés.

Két esztendő háboru eredménye.

Berlin. A Wolff ügynökség jelenti: A második háboru év végén a háboru eddigi eredményeiről a következő adatokat állapítottuk meg:

A központi hatalmak az európai harctéren ellenséges országokból megszálltak:

Belgiumból:	29.000 négyzetkilométert,
Franciaországból:	21.000 „
Oroszországból:	280.000 „
Szerbiából:	87.000 „
Montenegróból:	24.000 „
Osszesen:	431.000 négyzetkilométert.

Viszont az ellenség:

Elzász-Lotharingiából megszállt 1000 négyzetkilométernyi területet.

Galiaciából és Bukovinából megszállt 21.000 négyzetkilométernyi területet.

A háboru első évének végén a számarány ez volt: 180.000 — 11.000 négyzetkilométer.

A hadifoglyok száma a második év végén: Németországban 1.668.494, Magyarországon és Ausztriában 942.489, Bulgáriában 88.000, Törökországban 14.000, összesen 2.357 983.

Egy év előtt Németországban és Ausztriában Magyarországon levő foglyok száma 1695.400 volt.

Az orosz hadifoglyok közül Németországban 9019 tiszt, 1.202.872 katona, Ausztriában Magyarországon 4.242 tiszt, 777.324 katona, Bulgáriában és Törökországban 28 tiszt és 1435 katona volt. Összesen 13.284 tiszt és 1.981.631 katona van.

Német hadifogságba jutott francia 5.944 tiszt, 848.781 katona, orosz 9019 tiszt, 1.202.872 katona, belga 656 tiszt, 41.752 katona, angol 947 tiszt, 29.956 katona, szerb 28.914 katona. Összesen 16.566 tiszt és 1.647.225 katona.

Németországban eddig a következő hadiszákmányt állapíthattuk meg:

11.086 ágyu és 3.450 gépfegyver.

Megjegyzendő, hogy ezek az adatok csak Németországban levő szákmányokra vonatkoznak és nincsenek beletartva például azok az ágyuk és gépfegyverek, melyeket mindjárt a harctereken használatba vettünk az ellenségek ellen.

A németországi kórházakban levő katonákra nézve a következő statisztika van ke-
lünkben: 90.2 százalék a kórházakba került
katonaságból szolgálatképes maradt: 1.4 szá-
zalék meghalt, 8.4 szolgálatra képtelen lett,
vagy pedig szabadságot adott. A higiénikus in-
telkedések, különösen a védőtások követke-
zésében a járványos betegségek száma igen cse-
kély volt. Mindig csak egyes megbetegedések
fordultak elő és a katonai intézkedéseket jár-
vanyok sohasem zavarták.

— **A román királyné Brailában.**
Brailából jelentik: Maria királyné
Galacból ma ide érkezett, hogy a
szegények között pénzt osszon ki.

— **Nitüntetések.** A király megparancsolta,
hogy az ellenséggel szemben vitéz magatartá-
suk elismeréséül: Selter Mihály százados-
nak, Schramm Gerő főhadnagyának, Herbay
Jeno hadnagyának, Holländer Oszkár és Olajos
Geza tartalékos hadnagyának a 33. gyalogez-
red tisztjeinek a legfelső dícséret elismerés
újólaj, Heck Károly századosnak, Magyarai
Aoston és Krause Brunó tartalékos hadna-
gyóknak a 33. gyalogezredben a legfelső dí-
cséret elismerés tudtul adassék.

— **Kinevezés.** A magyar királyi pénzü-
gyminiszter Peszkár János adóhivatali pénzü-
árnokot az aradi magyar királyi adóhivatal-
nál a jelen állomás helyén való meghagyás
mellett a VII. fizetési osztályba adóhivatali 16-
pénztárnokká, Bittó Zoltán vámgyakornokot az
aradi királyi fővámbivatalnál pedig a XI. fizet-
ési osztályba segédírást nevezte ki.

— **Békétüntetések Londonban.**
Rotterdamból jelentik: Az angol kor-
mány az augusztus 4-ére összehi-
vott békétüntetéseket nem szün-
tette be.

— **A kánikula és az orosz miniszterek.**
Pétervárról jelentik: Namow tárnok-
ügyminiszter megkezdte szabadságát, amelyről
nem is fog visszatérni. A Pétervárott időző
miniszterek kijelentették, hogy a nagy hőség
miatt nem bírnak dolgozni a minisztériu-
mokban, mert az állami épületekben elviselhe-
tetlen a levegő. Hogy mégis megbeszélhessék
az ügyeket, elhatározta a kormány, hogy he-
tenként egyszer minisztertanácsot tart a Neva
nevű császári jacht fedélzetén.

— **Ninos kegyelem Casementnek.**
Amsterdamból jelentik. A Nieuwe
Rotterdamische Courant jelenti Lon-
donból, hogy a kormány elhatározta,
hogy a harminckilenc év képviselő-
nek kérvényét, melyben Casement
reszére kegyelmet kérnek, nem jut-
tatja el a királyhoz.

— **A spanyol cenzurát megszüntetik.**
Madridból jelentik: A sajtó egyhangu tiltako-
zására elhatározta a kormány, hogy megszü-
nteti a cenzurát. Hír szerint augusztus 2-án is-
mét helyre állítják az alkotmányt. Az ausz-
triai szénbányákban megszűnt a sztrájk.

— **Liszt helyett buza.** Az Aradvármegyei
Gazdasági Egyesület átiratban felkérte a megye
alispánját arra, hogy illetékes helyen hasson
oda, miszerint a kenyérmaggal ellátatlan la-
kosság ne lisztben, hanem búzában kapja meg
szükségletét. Nagy fontosságot tulajdonít en-
nek azért, mert azokásainál fogva a nép ezt
izlése szerint saját felügyelete mellett meg-
őrölve jobban, gazdaságosabban tudja felhasznál-
ni és a korpájával a jelenlegi nehéz állat-
tartási viszonyok mellett állatainak takarmá-
nyozásán is tetemesen segíthet.

— **Halálozások.** Bágyoni Balog Gyula a
déli iparbank r.-t. vezérigazgatója, életének
59-ik évében, július 27-én déli 1 órakor
jobbélre szenderült. Ma délután temették.

Mandel Simonné, született Weisz Regina
Mandel Simon kézműárkereskedő neje, 64
éves korában, 44 évi házasság után elhunyt.
Távozása i. é. július hó 30-án, d. u. 4 órakor
lelt a Cs. kir. orvos Péter-utca 21. sz. gyászház-
ból. Halálát gyermekei és rokonság gyászolja.

Gömöry Sámuel Gottlieb, a pankolai ura-
dalom vízmestere, f. évi július 26-án életének
61-ik évében elhunyt.

Július 26-án elhunyt Budapesten westers-
heimi Wettstein Gyula nyug. kúriai bíró,
dombegyházi nagybirtosos. Halálát özvegye,
született Wettstein Vilma, leánya, három harc-
térén levő fia, nővére Boxberg báróné, ugy-
szintén Arad és Temesmegyeen kiterjedt elő-
kelő rokonság siratja.

— **Az aradi protézis-gyár.** Megirtuk,
hogy az aradi protézis-gyár az Országos Rok-
kantsági Hivatal elhatározásából rövidesen meg-
kezdte működését. A gyár üzembe helyezésére
nézve Kiebelberg Kunó gróf államtitkár most
leiratot intézett Bankert György ipariskolai ta-
nárhoz is, aki tudvalevőleg a protézis-gyár
üzemvezető-igazgatója lesz. Lössen a leiratban
arról rendelkezik az államtitkár, hogy az igaz-
gató egy megfelelő méretű és a budapesti mű-
végtag-gyárhoz hasonlóan felszerelt gyárat ren-
dezzen be. Az igazgató a rendelkezésnek már
a napokban eleget tesz a egy-két héten belül
beszerzik és felszerelik a művégtag-gyártáshoz
még hiányzó gépeket s aztán teljes erővel meg-
indul a munka: az aradi rokkant nők ellá-
tása megfelelő mesterséges végtagokkal. A gyár
30 katonai munkással kezdi meg az üzeme-
t és ezt a számot rövidesen felemelik hatvan-
ra. Az aradi protézisek Rónay-Ede iparisko-
lai művezető irányítása mellett készülnek.

— **Hétlőn lesz itélet a posztó-
csalók perében.** Budapestről jelentik:
A posztócsalók ügyében a buda-
pesti nonvédhadosztály bíróság hét-
lőn betegezi a kihallgatásokat és az
ítélet kihirdetése még az nap déli
órájára várható nyilvános ülésben.

— **Betörés a tiunei kormányzó palo-
tájába.** Fiuméből jelentik: Wickenburg Ist-
ván gróf tiunei kormányzónak a Via Buona-
rotta levő villájába ismeretlen tettesek betörték
és nagyobb mennyiségű tárgya kívül rége-
szeti szempontból is rendkívül értékes fegyve-
reket vitték el. A kár jelentéktelen. A rendőr-
ség nyomozza a betörőket.

— **Az aradi törvényszék elnökének bu-
csuztatása.** Az aradi királyi törvényszék kiváló
elnöke, Fábian Lajos dr. kúriai bíró nyugat-
lomra vonul. Fábian Lajos dr. tegnap a szo-
kásos formában elbucuzott a törvényszéki és
ügyészeti hivataloktól. Vasárnap délelőtt tíz
órákor a törvényszék teljes ülést tart az es-
küdszéki teremben és az ülésen Bittó József
táblabíró fogja elbucuztatni egy beszédben a
távozó elnököt, majd átadja Fábian dr.-nak a
Szent István-rendet.

— **Romlott húst szállító francia politi-
kus.** Genéből jelentik: Grenobleban három
hónapi fogságra és 3000 frank büntetésre íté-
ltek Camus volt francia képviselőt, a becsület-
rend tisztjét, mert a hadseregnek romlott húst
és romlott kolbászt adott el.

— **A Deutchland elhagyta Balti-
moret.** Hagából jelentik: Londoni
táviratok szerint a Deutchland teg-
nap nagyta el Baltimore kikötőjét.

— **Adományok.** Az Aradvárosi Vöröskereszt
Egylethez újabb a következő adományok folytak
be: Fischer Mórné 20 korona, Nyáry István és
családja Rámer István ravatalára szánt koszoru
megváltása fejében 20 korona, Ring Lajosné 30
korona, Csiky Ödön dr. havi rendes adománya 20
korona, Sinai Schaffer csernovitzi menekült 10 ko-
rona, Haller Józsa 20 korona, Weisz Lajos havi
rendes adománya 5 korona, Vadász Község 7 ko-
rona, Kogácsák Péterné 2 korona, Salgó B. Béla
30 korona, Ijabir Ramadán bolgár cukorkaárus 40
korona, Timkó Lajos 5 korona, Székely Salamon
10 korona, Zanghann tüzérkapitány 8 korona, özv.
Podány Jánosné Fritsz József ravatalára szánt ko-
szoru megváltása fejében 20 korona, Baptista bi-
kócság egy esküvő alkalmával eszközölt gyűjtés
eredménye 37 korona 32 fillér, Acev. motorvezetői
kar 5 korona, — mely nemesszivű adományokért
halás köszönetet mond Vászrhelyi Janka elnökő és
Hász Erzsébet alelnökő.

— **A hadapród büne.** Szegedről jelentik:
A szegedkerületi honvédhadosztály bíróság esü-
rtőtökön csatlás miatt három hónapi börtönrre
és tiszt rangjától való megfosztásra ítélte egy
dececeeni honvédhadapródot, mert jogtalanul
kétszer vette fel szolgálati díját. Goldstein
László joghallgató, a dececeeni 2. honvédpót-
zászlóalj tartalékos hadapródja volt a vádlott,
ki a múlt év augusztusában a szegedi kerületi
hadbiztosság által neki tévedésből megküldött
száz korona szolgálati díjat és hatvankét ko-
rona mozgósítási illetéket, habár ezt az össze-
get már egyszer fölvette és tudta, hogy ez
miből nem jár neki, megtartotta. A vádlott
hadapród beismerte bűnét, amit enyhítő körü-
lménynek vettek ugyan, de megállapítva a csu-
lást, a hadbíróság mégis elítélte. A hadapród
felébezzett az ítélet ellen.

— **Takarékbetétkönyv nem lehet politi-
kai lap kauciója.** A belügyminiszter érdekes
értesítése érkezett ma Arad városához. E sze-
rint több budapesti pénzintézetnek azt a ké-
relmét, hogy betétkönyveiket hírlapi biztosíték
gyanánt elfogadja, a pénzügyminiszterrel egyet-
értőleg nem teljesíthette. Betétkönyv tehát
nem lehet politikai tartalmú időszaki lap
kauciója. A betétkönyvek ugyanis tőzsdéi for-
galom és jegyzés tárgyát tudvalevőleg nem
képezik a értékpapírok jellegével nem azono-
sak. De különben is, a piac most, a hadiköl-
csődök kibocsátása óta bőségesen el van látva
óvadékképes értékpapírokkal, amiket a fenti
célra is föl lehet használni. Ha tehát valahol
tévés értelmezés folytán betétkönyveket fogad-
tak volna el hírlapi kaució gyanánt, azt meg-
felelő értékpapírral nyomban ki kell cserélni.

— **Az öngyilkos asszony — nem aradi.**
A mai lapok azt jelentették, hogy a budapesti
London-szállóban öngyilkosságot követett el
Bodó Mártonné aradi asszony. Ma azután ki-
derült, hogy az illető magyaryaróhatlan ok-
ból írta a vendégkönyvbe, hogy aradi ass-
zony. A nála tartott levélből ugyanis meg le-
hetett állapítani, hogy Boskovits Manóné és
nem Aradra, hanem Petrosényba való. Azt
írja, hogy az ura orosz fogságban meghalt és
ő nem tud az ura nélkül élni. Boskovitsné
egy nagy adag morfiunt vett be és az meg-
ölte.

— **A rokkantaknak.** Özveggy Simai Ist-
vanné a rokkant katonák javára a polgármes-
teri hivatalban 30 koronát adományozott.

— **Underwood-gépiró és gyótsíró szak-
iskola Zatter és Hollos cégnél, főpostáviszem-
ben.** Ugyanott írásmunkák és sokszorosítások
a legjutányosabban vállalhatók.

A védjegy.

HARCTÉREN LEVŐ SZERETETTEINKNEK küldjünk MODIANO-CLUBSPECIALITÉ HÜVELYLYEL

készített CIGARETTAKAT, hogy lássák, hogy nekik mindenből a LEGDRA-
GABBAT, tehát a LEGJOBBAT is választjuk!

6811

NESTLÉ-FÉLE
CSECSEMŐK GYERMEKLIÁZT
gyermek és lábadozóknak legjobb táplálék a gyomor- és bélbetegségek után. Mindenkor kapható.

Próbadebet és tanulmányos orvosi könyvecskét a gyermeknevelésről díjtalanul küld a Nestlé-féle gyermekliázstársaság. Wien I., Sibirstrasse 3/a. 7063

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Maximálják-e az égetett szeszes italok árát? A kormány tudvalevőleg még a múlt hónapban rendeletet bocsátott ki, melyben felhívja a közigazgatási hatóságok figyelmét a szeszes italok árára és arra figyelmezteti a hatóságokat, hogy amennyiben a pénzügyigazgatóságok javasolnák az égetett szeszes italok árának helyi megállapítását, akkor egyék meg erre vonatkozólag a megfelelő lépéseket. Arad közigazgatási hatóságában már megtették az előkészületeket arra, hogy a pénzügyigazgatóság átirata alapján a rendeletben emelt terminusra, szeptember elsejére, megállapítható legyen a szeszes italok legmagasabb ára. Az is megtörténhetik azonban, hogy a pénzügyigazgatóság nem fogja szükségesnek találni ez itatok maximalását.

— Kékkő beszerzése. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület azon kérelemmel fordult a földművelésügyi miniszterhez, hogy a gazdaságközönség részére a buza vetőmag pácolásához szükséges kékkő beszerzését állami úton biztosítsa.

— A dohányfogyasztás érdekében. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület átiratban kereste meg az aradi m. kir. dohányfelügyelőt és arra kérte, hogy tekintetbe véve a nagy fogyasztást, a fogyasztás érdekében tegye lehetővé azt, hogy ahol kilálás van a sarju dohány beérésére, a sarju levelek szedése megengedtesse.

— Gyufa — Törökországnak. Budapestről jelentik: Értesülésünk szerint a török kormány a nagy gyufadrágaság folytán újabb jelentékeny megrendeléseket tett Bécsben és Budapesten és közel ötven vagon gyufát már el is szállított. A kormány jutányos áron fogja a gyufát a közönség rendelkezésére bocsátani, hogy a 20—25 filléres skatulyánkénti árat csökkentse. A gyufakontingens nagyrészt egy külföldi vállalat szállította.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Előfizető. A borítékon levő szöveg magyarsága csakugyan csapni valóan rossz. Azonban nem Magyarországon, hanem Berlinben készült és az a kereskedő, akinek a cikket gyártó cég beküldötte, mintegy kedveskedni akarva, a magyar szövegű reklámmal, maga bosszankodik legjobban a krudeliz hibák miatt.

A szerkesztésért felel:

Rudnyánszky Endre távollétében:
Stauber József.

NYILTTÉR.

(Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget)

**A borossebesi uradalom
kisebb részletekben is
haszonbérbe ad mező-
gazdasági területeket.**

**Ajánlatok uradalmi számtartóssághoz Borossebesre
intézendők.**

3008

**Gyanta,
Gépolaj,
Hengerolaj,
Gépszir,
Benzin,
Budaiföld,
Enyv.**

Kapható:

Färber Lajos,

2984—1916.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi magyar királyi állami ménesebirtok simmenthali tenyészetéből származó tenyészbikák és számfeltevő vált tehén és üszök

1916. év augusztus hó 22-ikén reggel 9 órakor

kezdődő szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek el fognak adatni.

Árverésre kerül:

62 darab saját tenyésztésű tuberkulin oltásra nem reagált

1½ éves simmenthali tenyész bika,

98 darab saját tenyésztésből származó tuberkulin oltásra nem reagált különböző koru részben hasas, részben borjas tehén és 3 éves hasas üszök,

22 darab bonyhádvidéki részben hasas, részben borjas 3 éves tehén.

Az árverésre kerülő szarvasmarha leírását feltüntető ki-mutatások, mely az árverési feltételeket is tartalmazza a vezetésem alatt álló ministerium X-ik főosztályában és a mezőhegyesi m. kir. állami ménesebirtok igazgatóságánál betekint-hetők és kívánatra Mezőhegyesről postán megküldetnek.

Kelt Budapest, 1916. évi július hó.

2918

M. kir földművelésügyi Minister.

Értesítés.

Schiller Mátyas Kossuth-utca 11. szám alatti vendéglőjét augusztus 1-én átveszem, miért is nevezett netán levő hitelezőit ezúton felhívom, hogy 3 nap alatt követelésüket máiam bejelentésük, mert azonnal bejelentést nem vesznek tudomásul.

8957

Darányi Miklósné.

„ Fölvétel a BOHN-féle „
„Szegedi Deák-Otthonba“

„ mint internátusba. „
SZEGED, Tisza Lajos-körút 43. szám.
Az internátusba felvételnek főgimnáziumi, Művelődési tanuló-
vállás és nemzetiségi különbség nélkül
továbbá azok, kik a félévi kereskedelmi, pedagógiai vagy elhárítási iskolák elhagyják látogatni. Ellátási díj egész évre 700 korona. Az internátusnak különösen berendezett kórházalatti palotája van, ahol a növendékek szakaszerű felügyelet alatt állanak. Minden további felvilágosítást kérem a Bohn Károly, igazgató.
8907

**Aranyat
Ezüstöt**

legmagasabb áron vesz,
vagy becsereél; ugyancsak
régiségeket vesz és elad

Losonczy Lajos

órák és ékszerész üzlete
ARAD, Szabadság-tér.
Telefon 944.

Saját termésű
aradhegyaljai fehér és vörös

ó-bor kisebb és na-
gyobb tétel-
ben megren-
delhető 3008

Winkler József

szőlőbirtokos Arad, Bathány-u. 11. sz.

özv. Szalkai Arminné

hímző és fehérnemű üzlete, elő-
nyomda Arad, Weitzer László-u. 13.
(Főpostával szemben.)

Női és férfi, gyermek kelengyék,
intézetű és kórházi fehérneműk,
legfinomabb anyagból, színes és
fehér hímzések, fehérnemű var-
rások olcsó árban készülnek. —
Uri leányok fehérnemű varrás,
hímzés és szabás tanítására fel-
vételnak. 3018

Divatos Fűzők és Különlegességek

ugy készen, mint
mórot után a leg-
jobbak készülnek
877.

Pilcz Irma
fűzőkészítőnél
Arad, Deák Ferenc-u. 6. sz.

Rum—likőr

essenciák és compositiókban
állandó nagy raktár.
Saját véd-
jegyzett „Rumaron”
50 filléres üvegekben, mely
2 liter finom tearum ké-
szítéséhez elegendő, min-
denütt kapható. 502
Nagyban kapható:
Számzö Armin
áruügynökségénél, Arad.
Telefon 592. szám.

Málna-éter, valamint I. Málna-eszenc kapható.

A sárgán is épen ugy hat,
Akárcsak a feketén,
Olyan sima mint a tükör,
Ha cipőre kenem én.
És mint csillag — épugy csillog
Ide-oda rajt a fény;
Micsoda egy esoda hát ez?
— — Ez a

PYRAM CIPŐ-KRÉM

Tüzifa

waggontételekben kapható :

Körös-völgyi Pálinkarakartár,

Lloyd-palota.

Telefon 651. 3237

6007

Gyártja: **BENESTESTVÉREK, GYÖR**

Izületi, anyagcsereforgalmi-bántalmaknál és gyermekeknel

LIPIK 64 C° radióaktiv jódos hév- és iszapfürdői

felülmúlhatlan gyógyhatásuak.

Osszes intézmények üzemen. — Prospektus kívánatra.

Fürdőigazgatóság.

FOG. MOHR JEANNETTA

vizsg. fogtechnikusnő

aki 20 éven át a legnagyobb világvárosokban, mint Newyork, Berlin és Bécs-
ben a fogászati téren legjobb sikerrel működtem, tisztelettel értesítem a n.
é. közönséget, hogy helyben: **Luther Márton-utca 1. sz. a. II-ik em.**
egy a mostani kor igényeinek megfelelő **fogászati műtőmet**
nyitottam, ahol legújabb berlini és amerikai módszer szerint kezelem bete-
geimet, oghuzás teljes érzéstelenítéssel (fagyasztás után.) Aranyhidak, arany-
koronák, mindennemű kaucuk fogazatok, szápadlás nőkül és légkamrával.
Arany, pzlüst, amajgan, porcellán és cement tömések (plombák), mérsékeit díj-
szabás mellett készíttetnek. Becses partfogását kérve tisztelettel **Mohr
Jeanetta, vizsg. fogtechnikusnő.** Rendelő órák: d. a. 8—12-ig, d. n. 2—7-ig.
Videkiek 24 órán belül kielégíttetnek. 1271

Kereskedők figyelmébe

**Cukorkák,
Candis és
Málnaszörp**

nagyban

3906

Grünwald és Moskovitz
c. g. l. Arad, a vá. rsház. al. s. emben

Ajánlunk azonnali szállítást a legújratányosabb naplárak mellett:

Gép-, henger- és autólaját, gépzsiradékot, kocsikenőcsöt

és mindenféle gazdasági gépekhez szükséges kenőolajakat azavatott
je minőségben.

WEISZ LIPOT és TÁRSA

üzemeltető, szalon- és olajnyagykereskedő
Budapest, IX., Hentze-utca 17. Sürgőselem **WEISSEFETT** Budapest.
Interurbán telefon: József 14—50. 490

